

Kulturdepartementet
Regeringskansliet
103 33 Stockholm

Detta är Portalnätverkets svar på regeringens inbjudan att bidra med inspel till en nationell strategi för digitalisering, elektronisk tillgång och digitalt bevarande

Välkomnar initiativet!

Vi välkomnar det initiativ till en gemensam strategi för digitalisering, tillgängliggörande och långsiktigt bevarande av vårt kulturarv som nu tagits av regeringen. Vi noterar också med glädje att det i preciseringen av uppdraget så klart framgår att detta är en gemensam angelägenhet för hela ABM-fältet.

Portalnätverket - historik

Bakom detta inlägg står Portalnätverket i Sverige. Nätverket bildades för ca 5 år sedan. Vid en ABM-konferens i Linköping beslutade sig då regionerna Östergötland, Västernorrland, Västerbotten och Värmland att fortsätta samtala kring portaler och portalutveckling. Sedan dess har gruppen vuxit och förändrats.

Idag ingår Kulturarv Västernorrland, Kulturarv Stockholm, Kulturarv Östergötland, Kulturarv Gotland, Kulturarv Kronoberg, Kulturarv Sydost, ABM Västra Götaland, Kulturarv Kalmar, och portalgruppen i Västmanland samt EuropeanaLocal. Fokus för nätverket har sedan starten varit:

- Digitaliseringsfrågor
- Tillgängliggörande med ett mycket tydligt brukarperspektiv
- Diskussionsforum och plattform för erfarenhetsutbyte
- Ett öppet, löst och välkomnande nätverk för alla som arbetar med liknade frågor

Nätverket sammanträder 4-5 gånger/år, både via internet och fysiska möten. ABM-centrum finns också med i dessa sammanhang och utgör en mycket bra mötesplats för våra diskussioner.

Samtliga regionala portalgrupper har i respektive region olika nätverk av verksamheter som är relaterade till kulturarvsfrågor; hembygdsrörelsen, olika projekt, företag, utbildningssektorn och näringslivs- och turismverksamheter.

Den regionala nivån

– knyter ihop det nationellt med det lokala

Vi vill peka på den regionala nivån som en brygga mellan det nationella och lokala. För att lyckas med en nationell digitaliseringsstrategi som når ända ut till kommuner, föreningar, lokala museer etc. måste det finnas en mellannivå regionalt. Vi ute i regionerna känner till vilka kulturarvsaktörer som finns och hur de arbetar idag. Vi har ett antal regionala institutioner som är viktiga i detta, men vi har också ABM-nätverken som kan samverka över hela fältet, precis i den anda som vi kan se i regeringens digitaliseringsinitiativ. Det gemensamma Portalnätverket utgör också en plattform för samverkan nationellt.

Portalnätverket

– digitalisering, tillgängliggörande och långsiktigt bevarande

Den samverkan som sker mellan landets olika portalgrupper är ovärderlig för fortsatt samordning och utveckling. Sökfunktioner, tekniska plattformar, nya funktioner, långsiktiga lösningar etc., allt detta utvecklar vi bättre tillsammans än var och en för sig, men i vissa frågor krävs nationell samordning; det gäller standarder, upphovs-rättsregler, långsiktigt bevarande etc. Några exempel på samarbeten i nätverket är, förutom strategiska diskussioner och erfarenhetsutbyte, följande: Kulturarv Stockholm och Kulturarv Västernorrland har haft ett långtgående tekniska samarbete och portalerna har skapats av en gemensam tekniker, vilken nu arbetar vidare med läns-museernas webb för Sveriges historia, och som tidigare även varit involverad i KMM – allt detta för bättre teknisk samordning. I sammanhanget kan man även nämna den regionala konstportal som tagits fram för Hallands museum också.

Vidare har Kulturarv Östergötland och Kulturarv Västernorrland har samarbetat kring funktionen ”kartsök” -

<http://www.kulturarvvasternorrland.se/Kartsök/tabid/225/Default.aspx>
<http://www.kulturarvostergotland.se/default.asp?ParentID=7007>

Det utvecklingsarbete som för närvarande bedrivs inom ramen för EuropeanaLocal <http://www.europeanalocal.se> är av intresse för Portalgruppen och information från projektet ett stående inslag på nätverksträffarna.

EuropeanaLocal

Ett annat sammanhang där ovan nämnda frågeställningar behandlas är det nätverk som bildats av aktörer som arbetar med Europeana; Athena, EuropeanaLocal, APE-net, K-samsök m fl., vilka hösten 2009 samlades i Västernorrland för en nationell konferens på tema Europeana och ABM - <http://abm.murberget.se> EuropeanaLocal har passerat halvtid i projektet och från nätverket ser vi fram emot fortsatt projekt i riktning mot Europeana.

K-Samsök

Från Portalnätverket vill vi självklart arbeta med aktörer som arbetar med liknande frågor. Satsningar som K-Samsök är därför oerhört viktiga. Flera regioner som Västarvet i Västra Götaland har ett fungerande samarbete redan idag med K-samsök. Andra såsom Östergötland exempelvis har påbörjat samtal om hur man kan gå vidare tillsammans. Samverkan och utbyte med nationella aktörer och olika myndigheter är av avgörande betydelse då digitaliseringsfrågor inte ska eller bör behandlas på det lokala planet. Samordning och nätverk är nödvändiga för fortsatta hållbara satsningar.

Gemensam databasdrift

I Portalnätverket har vi funnit att flera av institutionerna är i färd att hitta nya tekniska lösningar för drift av databaser för kataloger och övriga digitala data. Orsaken är att de hittills använda systemen i huvudsak är skapade för lokalt bruk och för antikvariernas eget användande. Nya behov med (a) samordnad data i former som kulturarvsportaler, K-samsök, Europeana m fl. där (b) informationen ska göras publikt tillgänglig, kräver andra systemlösningar. Erfarenhet från andra länder – och inte minst från svenska Libris - visar att samordnade system ger dels betydligt högre datakvalitet, dels ger möjlighet och resurser till nya sätt att förmedla informationen. I Portalnätverket vill vi hitta en gemensam lösning för detta ändamål, antingen genom en nationell satsning eller i mindre skala för de institutioner som idag och efterhand ser behoven av nya lösningar.

Forskning

För Portalnätverket är samverkan med verksamheter som bedriver forskning om långsiktigt bevarande av digitalt material absolut nödvändig nu och i framtiden. Från institutionernas sida följer vi självklart utvecklingen och de rekommendationer som ges och vi välkomnar större samordning kring dessa frågeställningar. Även en rollfördelning efterfrågas, så att inte mindre verksamheter själva ”uppfinner hjulet gång på gång”. I samarbete mellan Länsmuseum Gotland och Länsmuseum Västernorrland bedrivs ett forskningsprojekt med fokus på museer, digitalisering och tillgänglighet, i samarbete med institutionen för museologi vid Umeå universitet, och med FOU-medel från Riksantikvarieämbetet. Portalgruppen får löpande återkoppling och följer projektet med intresse.

Gemensamma konferenser för kunskapsspridning

Sedan 2003 har de olika abm-regionerna i Sverige turats om att anordna nationella abm-konferenser. Där har givetvis digitalisering och tillgängliggörande diskuterats genom åren. Konferenserna har inneburit kompetensutveckling, omvärldsbevakning och möjligheter till nya samarbeten och kollegialt utbyte. Portalnätverket bjuder in till 2010 års konferens som hålls vecka 43. Vi ger dessa konferenser stor betydelse för fortsatt arbete med digitalisering, tillgängliggörande och långsiktiga lösningar inom ABM-området.

Avslutningsvis – portalnätverket en resurs

Portalnätverket kan utgöra bollplank/referensgrupp för regeringens fortsatta arbete med frågorna. Vår övertygelse är att våra olika regionala verksamheter och grupperingar kan utgöra en viktig brygga mellan den lokala – nationella – internationella nivån. I sammanhanget hänvisar vi även till de skrivningar som kommer från landets läns museer, museer involverade i regional kulturarvs-/ABM-samverkan och med regionala webbportaler.

Dag som ovan / *Portalnätverket* gm Märta Molin, Kulturarv Västernorrland

Här har Portalnätverket en webbplats under uppbyggnad -
<http://abm.murberget.se/portalnatverk/deltagare.html>